

Misanthrop

Komedie ze současnosti o 5 jednáních na motivy Molièra

Místo děje: Luxusní horská chata (Jeseníky?), přebudovaná z původní ROH zotavovny. Teambuildingový víkend přední pražské reklamní a PR agentury. Měl se odehrávat hlavně v terénu, prověřit psychickou i fyzickou kondici zúčastněných a nechat je, aby si užili krás babího léta. Večer sauna, mejdan, sbližování u skleničky, odbourávání bariér. Bohužel lije. Lije a je jen minimální záložní program. Výsledek. Bazén, sauna, pinčes a nuda v hotelovém baru

Osoby

Alcest, známý umělecký fotograf

Filint, administrativní zástupce ředitele agentury, Alcestův přítel

Oront, šéf agentury

Celimena, Alcestova přítelkyně, vedoucí PR oddělení

Klitandr, pracovník PR oddělení

Akast, pracovník PR oddělení

Elianta, pracovnice PR oddělení, zamilovaná do Alcesta

Arsinoe, ekonomická vedoucí agentury, zamilovaná do Alcesta

Vztahy a charaktery:

ALCEST chodí s Celimenou, zná – povrchně, až na Filinta – řadu pracovníků agentury.

Oronta ne. Alcest pohrdá Celimeninou prací (Reklama je navoněná zdechlina“), jakož i okázalým světáctvím, předstíráním hezkých vztahů a naplýskaným vlezdoprdelismem, které v agentuře panují.

Alcest je fotograf, pracující na pomezí umělecké a reportážní fotografie – umělec a investigavec zároveň. Věří v umění i společenský význam své práce – cynismem reklamy pohrdá.

Alcest je ale zároveň vnitřně nezralý jedinec, někdo, kdo se nedokázal smířit s mírou přetvářky nezbytnou pro fungování každé společnosti. Je ostatně otázka, jestli postoj – nevnucuj svou pravdu tomu, kdo ji nepotřebuje – není jenom obyčejná slušnost. Pro Alcesta je dnešní společnost hnusná a pokrytecká, všude vidí jen povrchnost, vládu peněz a snobismu, vlichocování a podlézání.

Jeho problém je ovšem v tom, že miluje ženu, která je z jeho pohledu zosobněním většiny těchto problémů, která umí ve všem chodit, s každým vyjít, všem se zavděčit a nemá potřebu to jakkoli reflektovat. Má od toho odstup, ví, že je to vlastně dovednost, ale je s ní – a se sebou – spokojená.

Alcest se „dělá“ na tom, jak přesně a břitce umí nešvary okolí pojmenovat.

Tváří se, že je pro něho u ženy klíčový morální profil, ale s Arsinoe, která je mu povahou mnohem blíží než Celimena, nechce nic mít proto, že se mu vůbec nelíbí – kdežto Celimena ho drží pevně za koule. Zároveň je jeho problém v tom, že vyžaduje od Celimeny

„akurátnost“ a „pravdu“ i uvnitř vztahu, kdežto dle mého je právě tato schopnost „malých lží“ předpokladem vztahu. *Nemám velkej zadek? Ano máš, ale nebudu Ti to říkat, protože to není důvod, proč s Tebou jsem.*

Svůj strach ze světa a vlastní nejistotu kryje břitkostí.

FILINT je inteligentní pragmatik. Znají se s Alcestem ze školy, hodně toho spolu prožili, práce je vzdálila – Alcest se vyhranil, Filint naopak obrousil hrany a zvykl si promlouvat. Alcestův postoj mu přijde dílem nedospělý, dílem mu rozumí, ale nemůže si ho dovolit.

Občas má i pocit, že je to výčitka přímo proti němu jako tomu, kdo se „zaprodal“. V něčem ho ale paradoxně obdivuje a závidí mu upřímnost, kterou si nemůže dovolit. Má Alcesta rád a chce ho chránit před průserem – o Celimeně, s kterou vychází korektně, ale nic víc, nemá absolutně žádné iluze a že s ní Alcest začal chodit, ho stále ještě šokuje (i když je představil on, takže za ten vztah cítí o to větší zodpovědnost). Závidí Alcestovi úspěchy u ženských, které jsou dány Alcestovým atraktivním povoláním a imagí rebela – zároveň je ale ochoten se spokojit se zbytky po něm a ty uspokojovat vyprávěním historek o „slavnějším kamarádovi“. Podle mě je v něm ale stejně trochu i to, že on už pochopil, že důležitější je co žiješ, než jak to prezentuješ, i když to co žije on není bůhví co.

CELIMENA chodí s Alcestem. Ve firmě de facto nemá kamaráda, ale vypadá to, že se kamarádí se všemi. Pragmatická žena. Ví, že je hezká a chytrá. Je velmi pracovně ambiciózní, ale nedává to okázale najevo. její hlavní zbraní je šarm, osobní kouzlo, dovedná manipulace s muži (umí dělat hloupou i nešikovnou a vzbuzovat ochranné pocity, byť ochranu nepotřebuje).

ARSINOE je částečný opak Celimeny (ale prožívá se jako opak úplný, Celimena je pro ni symbol všeho, co ji na jiných ženách vadí) – žena, která nechce, aby ji někdo v práci bral jako ženskou, ale jen jako pracovníka. není nijak zvlášť hezká, obléká se stroze a ještě víc stroze se chová. Schopná, výkonná. Chlapů se částečně bojí a částečně si jich neváží – o to víc je schopná se zamilovat do výjimek. Se svým okolím se nemazlí, ví, že není oblíbená a zakládá si na tom – „kamarádit se s podřízenými, šetřit je a pak být populární je to nejjednodušší na světě“. Obzvláště pohrdá tzv. ženskými zbraněmi – jednak je používat nechce, jednak neumí. S Alcestem se cítí na jedné lodi – dva vyvrženci – má pocit, že je mu velmi podobná a že si s ním proto rozumí.

1. jednání

Prehistorie:

Alcest přijíždí za Celimenou na odpočinkový víkend („Všichni tě tam rádi uvidí“), zároveň je pozvaný od Filinta, s kterým na sebe dlouho neměli čas („Ožerem se, bude pohoda“). Hned po příjezdu se však vytočí – vidí Filinta, jak žoviálně fórkuje se stejnými chlapy, které před ním pomlouvá coby vypatlance a vidláky. Hned se mu obrátí žaludek a nejradši by jel pryč.

PRVNÍ JEDNÁNÍ

Úvodní dialog s Filintem začíná proto v situaci, kdy Alcest je naštvaný, Filint smířlivý a trochu nechápe, proč se Alcest – na kterého se těšil – tolik zlobí.

První fáze dialogu – Alcest Filintovi vyčte všechno pokrytectví a přetvářku k okolí. Nechápe, proč se Filinta má usmívat na každého, i na toho, koho si neváží. Když se kamarádí s každým, znevažuje pak ten vztah pro toho, kdo je opravdový přítel. Filint nejdřív zkouší Alcesta uklidnit („To je život, nějaké konvence zachovávat musíme“), pak se i pobaví a začne rýpat („Tak mu mám říct rovnou že je to blbec bez vkusu, který svojí práci vůbec nerozumí? A klientovi mám říct – někdo, kdo si neumete lupy ze saka, mě nebude poučovat o estetice?). Pak i začne Alcesta upozorňovat, že s tímhle postojem se mu všichni vysmějí – Alcest na to, že když se mu budou vysmívat blbci, ať se smějí, kdyby ho chválili, byl by nervózní. A rozohní se – jaké to jsou poměry, že právě blbcům se tleská nejvíc, že gauneři jsou na všechny rauty pozvaní jako první.

Druhá fáze – Filint se naposledy pokusí o smír – takový byl svět vždycky a lepší nikdy nebude, soudný člověk se nad tím nemá proč rozčilovat. Koneckonců, ať si každý dělá co chce, kdo jsem já, abych všechny poučoval. A to Alcest vybuchne – a ten hajzl politik, kterého jsem vyfotil při bratříčkování se s podnikatelem, co si s ním navzájem dohazují kšefty, ten ať si taky dělá co chce? A dává mě k soudu za pomluvu – ne bulvár, mě, který jenom dokumentuje prorůstání politiky a byznysu?!

Filint je zaskočen – netušil, že je to až tak vážné. Hned začne plánovat – za kým zajít, petici, obešle kamarády v novinách... Ale Alcest nic z toho nechce. Spravedlnost čeká od soudu. Filint – víš přece, jak to dneska chodí. Ale Alcest se nedá – právě že vím! A jestli ten proces prohrajú, je to jen krásný důkaz, že žádná spravedlnost tu není. Co je to za svět, abych kvůli spravedlnosti musel někde lobbovat?

Třetí fáze – Vypění Filint – tak mi kamaráde řekni, když jsi takový frajer a stoprocentní strážce pravdy a morálky, jak k tomu pasuje Celimena? Nic proti ní, já s ní vycházím dobře. Ale to je přece kočka, která to umí hrát na všechny strany, tam se zaculit, tam ukázat výstřih, tam udělat smutné oči, všem maže med kolem huby. Jedou po tobě minimálně dvě fajn ženské jenom od nás – Elianta a Arsinoe – tak proč jsi s touhle povrchní kurvičkou? Alcest najednou zvadne, začne mlžit – ale jo, vím, že není dokonalá, má své mouchy, já ale věřím, že se lidi můžou změnit a že i jí dokážu trochu převychovat. Filint už už by ho poslal do háje, když v tom vejde Oront – jeho šéf. Filint okamžitě předvede všechno, o čem Alcest mluvil – s Orontem, kterého předtím drbal, se zdraví jako největší kámoš. Oront je však nadšen hlavně tím, že dorazil Alcest – lísa se k němu a všemožně pochlebuje, nabízí hned tykání. Když však Alcest tykání odmítne s tím, že se nekamarádí na potkání, Oront hned přikyvuje, že je to moudré.

Vzápětí se vytasí s hlavním trumfem – složil písničku, kterou chtěl večer přítomné potěšit, ale netroufá si. Kdyby však Alcest song pochválil, hned by věděl, že to je kvalita. Alcest kličkuje, že mívá ostré názory – Oront hned přitakává, že stojí o nejpřísnější kritiku. Spustí a zahraje příšerný cajdák. Filint nadšeně přikyvuje, Alcest se málem poblíže. Oront dohraje a dychtivě očekává reflexi – Alcest jde na to hodně zeširoka (snaha se cení, ale každý dospělý muž by si měl rozmyslet, jestli mu spíš nehrozí při psaní písniček ztrapnění), Oront ho stále nutí, aby byl konkrétní, až Alcest nevydrží a řekne na rovinu, že je to sračka. Ostře se chytí – Oront mu vyčítá, že umí jen kritizovat a kdo ví, co by napsal on, Alcest na to, že on se do psaní nežene a byl by určitě génius, kdyby ho chválil. Už už by se porvali, když jim do toho skočí Filint a donutí je zachovat dekorum. Oront odejde, Alcest by se hned chtěl sbalit a odjet, Filint ho na odchodu přesvědčuje, ať zůstane, že bude sranda...

2. jednání

Alcest neodjede, vybijte si svůj vztek na okolí v rozhovoru se Celimenou. Nechá si ji zavolat a hned ji – pomnohokráté – vyčte, jak je koketní, jak dává každému chlapovi naději a jak se k nafrněnému vypatlanému hejskovi chová jako k němu. Celimenu to ještě nerozhodí – spíš pobaveně kontruje (když se chovám takhle ke každému, je to lepší, než kdybych se takhle chovala jenom k jednomu, to byste pak mohl žárlit). Alcest háže velkými slovy – hned na začátku vyhrožuje rozchodem, mluví o utrpení. Jeho postoj se dá shrnout do hesel „Miluju tě, takže mám právo na to, abys byla taková jaká chceš“, „Když můžu být zásadový já, můžeš i ty“ a „Měla by sis vážít toho, že kvůli tobě trpím.“ Celimena odvětlí, že pro něho láska znamená jenom to, že může vyčítat a poučovat a u by odešla, když v tom nakouknou Filint, Klitandr, Akast a Elianta – když se nemůže ven, uděláme si pohodu u šampusu. Alcest naznačuje že nemají čas, neboť řeší problémy, ale Celimena prohlásí, že prodle ní už není co řešit a že se ráda pobaví. Alcest prohlásí, že tlachání ho nebaví, Celimena, že ho nikdo nenutí, aby tu zůstal. Alcest najednou obrátí – právě najust zůstane.

Následuje velká etuda – pomlouvání známých a kolegů. (Napadlo nás, že by to mohla být taková „samočistírna“ souboru, to jest, že to čemu se Celimena, Klitandr a Akast vysmívají, by mohly být nepatřičnosti a směšnosti nás samých, nikoho nevyjímaje.) Celimena v této disciplíně dominuje – umí zkrátka pomlouvat nejhutněji, nejtípněji a nejtrefněji. Když už jsou všichni maximálně rozjetí, vloží se do věci Alcest – je bezvadný, že se tak baví, kdyby ale ti, které tu teď drbou, dorazili, chválili by se navzájem, polpácavali se po zádech a pomlouvali zase jiné. Celimena mu ironicky opáčí – nemůžeme čekat, že se s námi pan Alcest shodne, ten je nad všechny lidi kriticky povznesen a nesnesl by s kýmkoliv souhlasit. Proto Alcest vzápětí přejde k útoku na Celimenu – ta je v tom nejhorší, všichni ji přizvukují a tím ji vlastně podporují v jejích špatné vlastnosti. Celimena se opět ozve – takže opravdová láska je v té nejpřísnější kritice. Alcest se už chystá vztekle přitakat, když vše přeruší do té doby mlčící Elianta a pronese dlouhý horoucný monolog o tom, že pravá láska nic nevyčítá a i špatné stránky na milované osobě má ráda a přijdou jí půvabné a roztomilé. Smyslem promluvy je samozřejmě sbalit Alcesta a dát mu najevo, že jí by jeho nasranost na vše nevalila a dokonce by jí imponovala – důsledek je však jenom ten, že Alcest na to nemá co říct a Celimena vše odpálí do autu. V tu chvíli přichází Oront – vzhledem k mizernému počasí ho napadlo zorganizovat pro stmelení kolektivu večírek s kostýmy a vtipnými scénkami, na kterém se chystá zahrát svou novou píseň. tady probleskne, že ho Alcest fakt hodně nasral, ale zapře se a se zaťatými zuby dodá, že doufá, že i pan Alcest dorazí a změní na jeho písničku názor. Alcest odvětlí, že bohužel – jednak na večírky nechodí a jednak: dokud se nenapíše do ústavy, že všichni musí říkat, že je to vynikající song, do té doby bude říkat blábolu blábol. Všeobecné pohoršení, zároveň se všichni nenápadně šklebí, jak Alcest setřel neoblíbeného šéfa.

3. jednání

Klitandr s Akastem si zkouší kostýmy na večer a plkají. Klitandr machruje, jak se mu daří v práci i s ženskýma, prachy jsou, byt bude větší, auto rychlejší, kariéra dobře našlápnutá, prostě pohoda. Zkrátka – dva poměrně úspěšní machýrci, dokonale konformní se společností i jejími hodnotami. Společně mají oba chuť na Celimenu, zároveň ale prohlašují, že jestli jim o tomhle víkendu nedá, tak se na ni vykašlou, není koneckonců důvod snažit se někde moc dlouho, když povolných a vypadajících k světu je v Solidní nejistotě každý večer dost. Uzavírají právě sázku o bednu šampusu, kdo ji fikne první, když přichází právě Celimena poprosit je o pomoc s výzdobou – všichni tři chvilku flirtují, když dojede auto. Je to Arsinoe, ekonomka agentury. všichni tři se jenom při vyslovení toho jména začnou pochichtávat – Arsinoe má ve firmě pověst arogntní, nehezké píči, se kterou je navíc hrozná nuda. Pomlouvají ji ale tak dlouho, až vejde – v tu chvíli udělají Klitandr s Akastem sviňárnu – omluví se, že mají za deset minut zamluvenou saunu a vypaří se. Celimena tak nedobrovolně s Arsinoe osamí. Snaží se zaculit, ale Arsinoe to nehraje – hned jen úsečně okomentuje, že zase dělá cukrbliky na chlapy a že jí to dělá ve firmě zlou pověst. Následuje ostré šití do sebe navzájem, stále ovšem pod maskou „upřímná kamaádská rada“. leitmotivem je věta – „Po celé firmě se říká...“ a vždy je to zakončeno rádobou dobře míněným „nerada to říkám, ale škodí ti to“ nebo „Podle mě to nemáš zapotřebí“. Postupně se ale vše přiostruje a když už situace hrozí spadnutím přátelských masek, vejde našťvaný Alcest, který cosi hledá (zřejmě wifinu, aby si na večer mohl stáhnout něco od Hanekeho, Tarra nebo Triera, zatímco ostatní budou pařit:-)). Celimena, která je na Alcesta stále taky mírně našťvaná, se rozhodne přehodit horký brambor a hodit Arsinoe na krk jemu – rychle se omluví a odspěchá za chlapy. Alcest jen stroze pozdraví a věnuje se svému – Arsinoe se mu nelíbí a povinnost bavit někoho, s kým je náhodou ve stejné místnosti, rozhodně necítí.

Co se následně rozvine, je ovšem „kundialog“ – Arsinoe začne nečekaně Alcesta nepokrytě balit, přitakává všemu co říká, bez ohledu na to, že si protirečí, koketuje s ním skoro jako „Celimena 2“. Přivede jej k oblíbenému tématu „zkažené společnosti“, tam se Alcest rozohní a když ho Arsinoe má, kde chtěla, připomene jen – je mi ovšem líto, že muž vašich kvalit je se ženou, která si ho evidentně nezaslouží. Alcest sse rozohní, že mu to říká každý a že chce důkazy. Arsinoe – není problém, důkazy ráda nabídnu. A možná nejenom to... S jemným erotickým áznakem se vytrácí ze scény.

Výstupy:

1. jednání

1 – Alcest, Filint

2 – Alcest, Filint, Oront

3 – Alcest, Filint

2. jednání

1 – Alcest, Celimena

2 - Alcest, Celimena, Filint, Klitandr, Akast, Elianta

3 - Alcest, Celimena, Filint, Klitandr, Akast, Elianta, Oront

3. jednání

1 – Klitandr, Akast

2 – Celimena, Klitandr, Akast

3 – Celimena, Arsinoe

4 – Alcest, Arsinoe

Je to drama o pragmatické lásce!!! Žijeme ve světě, kde můžeme smutečně milovat, ale neumíme s takovou láskou žít. Práce, náš osobní obraz, prožívání sebe sama nám brání žít v opravdové lásce. **„Je výhodné Tě milovat“ Nemohu si dovolit Tě milovat (nemilovat)! Chci Tě milovat jinou!! Budu Tě milovat staršího...**